

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

R. Høeg Brask

Familien Pætges

FAMILIEN PÆTGES.

NOGLE ANTEGNELSER TIL »ET LIV, GJENOPLEVET I ERINDRINGEN«, af JOHANNE LUISE HEIBERG.

Ved *Richard Høeg Brask.*

I sit Erindringsværk har Fru Heiberg givet forskellige Oplysninger, dels om sin Slægt — nærmere supplerede og korrigerede, om end ikke helt fyldestgørende, ved Udgifveren, Rigsarkivar A. D. Jørgensen,¹ — dels om sin Barndom; men disse Oplysninger ere i det hele upræcise og dunkle, og dette Forhold aabenbarede sig særligt, da der for kort Tid siden blev Spørgsmaal for nærværende Meddeler om at medvirke til Fremskaffelse af en Anetavle for en kvindelig Efterkommer af Fru Heibergs ældste Søster; navnlig ved nogle heldige Arkivfund lykkedes det imidlertid at kaste en Del mere Lys over Familiens Forhold og at bringe Klarhed over visse af Forfatterindens ofte i en forvirret og forvirrende Form gengivne Meddelelser.

Skjøndt der nu er hengaaet 126 Aar, siden Johanne Louise² Pætges fødtes paa »Lille Ravensborg« ved Assistens Kirkegaard, og hun i snart 50 Aar har hvilet i sin Grav, straalder der dog stadig en Eventyrglans om hendes Liv, der gør, at ethvert nyt — nok saa ringe — Bidrag til hendes Historie vil have Interesse.

For at begynde ab ovo:

Christian Heinrich Paetges fødtes d. 26^r Februar 1777 i Honnef am Rhein og døbtet næste Dag i Sct. Johannes Baptist Kirken der (Rom. Kath.).³ Forældrene var *Jacob Paetges* og Hustru *Johanne Quink*. Som naturligt var for en Ætling af det rige Vinland, lærte den unge Pætges⁴ Fassbinderprofessionen og blev d. 7^r

¹ Børnenes Fødselsdage er saaledes gennemgaaende urigtigt angivne (Et Liv, 1. Udg. I. S. 513—14; citeres i det flg. kun med Bind og Sidetallet).

² Saaledes i Sct. Petri Sogns Kirkebog; selv skrev hun *Luisse*.

³ Daabsattest i hans Datterdatters Sønnedatters, Frk. Kaja Vemmentorps Besiddelse.

⁴ Saaledes skrives Navnet for det meste i Danmark, selv om Stavemaaden til Tider varierer stærkt, se navnlig ved Vielsen nedenfor.

August 1797 Svend i Kølⁿ.⁵ Derefter var han i godt 2 Aar ved Professionen i Byen Linz, hvor han d. 28' November 1799 fik Laugets Rejsepas.⁶ Omkring Aarhundredskiftet synes han at have været i Heidelberg⁷; men snart efter maa han være draget Nord paa og havnede i Danmark i Begyndelsen af 1801. Det udtales nemlig i en af Vinhandler *Damen* i Kjøbenhavn d. 11' October 1803 underskrevet Attest, at Pætges da havde conditioneret hos Brødrøene *Damen*, begge Vinhandlere, ialt i 2 Aar og 9 Maa- neder. Denne Tidsbetegnelse kan dog næppe have været helt ak- kurat, thi Pætges vilde da have været i Danmark 11' Januar 1801, men han findes ikke i den Københavnske Folketælling pr. 1' Fe- bruar d. A. At Attesternes Angivelser ikke den Gang toges altfor strængt, ses for øvrigt af en af Fassbinder og Vinhandler *J. Preiss* under 30' November 1804 udstedt Attest, gaaende ud paa, at Pætges fra October 1803 til November 1804 havde conditioneret hos ham; men allerede i Sommeren 1804 havde Pætges nedsat sig som Kjøbmand i Provinsen, jfr. nedenfor. Vel fra ca. Februar 1801 til hen paa Sommeren 1804 har han i hvert Fald arbejdet i Kjøbenhavn, og her traf han ogsaa sin Skæbne i Skikkelse af *Henriette Hartwig Amsterdam*. Hun maa antages at være født i den lille By Friedberg ved Frankfurt am Main,⁸ Dagen vides ikke og Aaret er ganske usikkert.⁹ Hendes Fader: *Hirsch Moses Am- sterdam* af en jødisk-hollandsk Familie, derfra Navnet Amsterdam, var 3 Gange gift og af de to Ægteskaber var der Afkom; 2' og 3' Hustru var Søstrene *Präger* og i andet Ægteskab fødtes bl. a. 2 Døtre: *Rebekka* og *Henriette*, som begge mærkeligt nok endte i Danmark.¹⁰ Om, hvorledes de to unge mødte hinanden, maa hen-

⁵) Egenhændigt underskrevet Andragende, dat. 14' Maj 1806, om at blive Medlem af det Kbh.ske Vinhandlerlaug (Stadsarkivet).

⁶ I. S. 511—12.

⁷ I. S. 512.

⁸ I. S. 517—18.

⁹ De københavnske Folketællingslister har følgende Andersangivelser: 1840 : 64 Aar : født c. 1776, 1845 : 64 Aar : født c. 1781, 1850 : 76 Aar : født c. 1774, 1855 : 77 Aar : født c. 1778, 1860 : 84 Aar : født c. 1776, og endelig angives hun ved sin Død i 1861 at være 81 Aar gl., altsaa født c. 1780!

¹⁰ Rebekka maa antages at have været den ældste, idet hun efter Folke- tællingen 1834 var 60 Aar : født c. 1774. Hun synes i de første Aar af det nye Aarhundrede — de urolige Aar i Tyskland — at være kommet til Stubbe- kjøbing, hun findes ikke der ved Folketællingen 1801, og her er hun c. 1810 blevet gift med den derboende (ogsaa efter 1801 indvandrede) jødiske Køb- mand og Gæstgiver *Hertz Moses Wulff*, f. i Mecklenburg-Strelitz c. 1771, der tilligemed en yngre Broder, Købmand *W. Moses Wulff*, f. c. 1780, havde slaaet sig ned der. Rebekka døde i Stubbekjøbing d. 27' Marts 1838, hendes Mand overlevede hende til 18' September 1855, 84½ Aar gl. Begge blev begravet paa Stubbekjøbing Kirkegaard. I Ægteskabet var ikke født Børn, men Ægtefællerne havde taget Ægteparret Pætges's næstældste Barn, Datteren

vises til Datterdatterens, Fru. *Marie Weldings* Fortælling:¹¹ et tilfældigt Møde paa Østergade; som ovenfor angivet var han fra Begyndelsen af 1801 Vintappersvend hos Vinhandler Damen paa Østergade; hun skal have tjent hos en i Pilestræde boende Jødefamilie, der i 1803 flyttede til Kjøbenhavn fra Hamborg og havde taget Henriette med; hun skal — som Søsteren — være flygtet fra Hjemmet, mulig bortført af en fransk Officer.¹² Senest i Efteraaret 1803 maa Forholdet mellem hende og Pætges være blevet intimt; thi d. 25' Juni 1804 fødtes Datteren: *Johanne Magdalene*, der døbttes 1. Juli s. A. som »Datter af Vintapperkarl i St. Regnegade Christian Henrik Pætges og Henriette Hartvig Amsterdam.«¹³ Naar og hvor Forældrene var blevet gifte, vidstes hidtil ikke; skjøndt de syntes at have boet i Store Regnegade, var en Gennemgang af de kjøbenhavnske Kopulationsprotokoller forgæves, og noget Vielsesbrev syntes ej heller løst. Sagen syntes mystisk; men en tilfældig Omstændighed bragte paa Sporet. Danske Cancellis Registranter blev eftersøgt paany for om muligt at finde et Vielsesbrev, og Undersøgelsen udstraktes til de følgende Aar, dog uden Resultat i saa Henseende; derimod fandtes et d. 25' Marts 1808 udfærdiget kongeligt Reskript, hvorved Pætges fik en ham ved Landover- samt Hof- og Stadsrets Dom af 10' November 1807 for Fornærmelser mod to katolske Præster idømt Bøde paa 200 Rdlr. nedsat til 20 Rdlr.. Alle Aktstykkerne i den paagældende Sag var forsvundne fra Cancelliets Arkiv, vel kasserede i sin Tid som saa mange andre Sager af samme Art; men i Sj. Landsarkiv fandtes blandt Rettens Arkivalia alle Retssagens Dokumenter. Da Sagen er ganske karakteristisk for Pætges, skal den gengives i Hovedtrækkene. Naar Fru Heiberg fortæller,¹⁴ hvorledes Pætges gennempryglede den katolske Præst, der havde været nærgaaende

---

Caroline Henriette, til sig. Hun overlevede begge Plejeforældrene og døde 1857, jfr. nedenfor i Stamtavlen. — Den anden Wulff havde en Søn, der blev stor Købmand paa Stedet, i nogle Aar var Medlem af Landstinget, og iøvrigt som gift med en *Fonnesbech*, en Silke- og Klædekræmmerdatter fra Kjøbenhavn, blev Stamfader til Familien *Fonnesbech-Wulff* (Mandtalt over de sig i Aaret 1818 i Stubbekjøbing opholdende Mosaitter. Sj. Landsarchiv).

¹¹ I. S. 514—15.

¹² I. S. 518.

¹³ Sct. Nicolai Sogns Daabsprotokol. — Den 8' Juni 1804 fødtes paa Fødselstiftelsen som Nr. 541 et Pigebarn, der d. 9' M. blev døbt med Navnet *Johanna*. I Margenen i vedkommende Protokol findes med en anden Haand tilføjet: »Foræld. til Nr. 541 angives at være Tracteur *C. H. Pætges* og Hustru *Henriette*, født *Hartvig*«. Efter det ovenfor meddelte maa denne Tilførsel bero paa en Misforstaaelse, som ikke nu kan forklares. Dette Barn døde iøvrigt allerede d. 31' December s. A. Muligvis har Fru Heibergs Angivelse af, at der i Ægteakabet var 9 Børn, sin Oprindelse heraf; i hvert Fald kan kun 8 paavises, se Stamtavlen nedenfor.

¹⁴ I. S. 95—96.

overfor Henriette, medens han skulde oplære hende i den katolske Tro, vil det ses, at her som i »Det er ganske vist« er en Fjer bleven til fem Høns. Da Fru Heiberg ikke var født, da Begivenheden foregik, maa det vel være Pætges, der har Hovedansvaret for Fantasierne.

Henriette havde d. 12' November 1805 født en Datter og d. 6' April 1807 en Søn, den senere kongelige Skuespiller *Johan Anthon Pætges*, og det var denne sidste Fødsel, der var Aarsag til Sagen. Pætges, der som anført var romersk-katolsk, havde sat sig i Hovedet, at denne hans første Søn ogsaa skulde døbes i denne Tro, skjøndt begge Døtrene var døbte evangelisk-luthersk. I Kjøbenhavn fandtes den Gang kun een romersk-katolsk Menighed, knyttet til det kejserlige østrigske Gesandskabs Kapel. Ved dette Kapel var ansat 2 Præster: *Brachtesender* og *Holtzførster*, og det var dem, som Fornærmelserne gik ud over. Den 11' Maj 1807 var Pætges og nogle andre, deriblandt en Snedkersvend *Køppen*¹⁵ eller *Køpping*, paa Vinstue fra om Formiddagen; det var en ny Vinstue i Laxegade, der skulde indvies, og der blev drukket flittigt; da man var træt af at være her, fortsattes paa Møllers Vinstue paa Kongens Nytorv, hvor de to nævnte har drukket en 4—5 Flasker Rhinskvind; næste Dag kunde de ikke huske, hvor meget de havde konsumeret. Pætges havde, som det fremgaar af en af Pastor Holtzførster til Sagen afgiven Erklæring,¹⁶ ved en Mellemmand henvendt sig til ham for at faa Sønnen døbt romersk-katolsk og havde faaet den Besked, at Barnet, da det var Præsten bekendt, at Forældrene — en Katholik og en Jødinde — var viede af en evangelisk-luthersk Præst, og han betragtede et saadant Ægteskab som »nul und nichtig«, vel som uskyldigt kunde af ham modtages til Daaben, men kun om Morgenens Kl. 7 og ikke til den sædvanlige Tid: Kl. 11 for ikke at vække Skandale i Menigheden. Denne Præstens Afgørelse havde aabenbart afficeret Pætges, dog ikke mere end, at han havde ladet Sønnen døbe i Sct. Petri Kirke d. 10' Maj, altsaa Dagen før Solderiet! Nu skulde der, for at bruge et Dickens'sk Udtryk: paa utallige Æggesnapses udtrykkelige Befaling, gives Præsterne Besked. De to berusede vandrede fra Kongens Nytorv Kl. 4 om Eftermiddagen til Akademigade (nu Fredericiagade), hvor Præsterne boede, og overfaldt der først en Tjener og senere Præsterne, som Tjeneren fik hentet, med Trusler og grove Skældsord som: Horebukke, Spidsbuber, Tyve, Hallunker og Slyngler. En tilkaldt Politibetjent bragte dog Ro til Veje efter nogen Tids Forløb; men da Affairen, der

¹⁵ Det havde været forbundet med et vist Pikanteri, om denne Køppen havde været identisk med den K., der senere blev Fader til *Louise Rasmussen* (Grevinde Danner); dette er imidlertid ikke Tilfældet.

¹⁶ H. benævner ham mærkeligt nok »Bøtger«, se isvrigt nedenfor.

jo fandt Sted ved højlys Dag, havde vakt Opsigt, indgav Præsterne Dagen efter Klage til Gesandtskabet, og Resultatet blev da Politiforhør og Retssag med det ovenfor angivne Udfald. Under Sagen undskyldte de tiltalte sig til dels med Drukkenskab; Køpen indrømmede, at han ikke havde nogetsomhelst Mellemværende med Præsterne, men erklærede ikke at kunne huske, hvad han havde foretaget, og Pætges prøvede forgæves at bevise, at han i sin Tid havde søgt gennem Præsterne at faa Henriette oplært i den katholske Tro, men disse havde vægret sig herved, idet de erklærede, at et Ægteskab mellem en Katholik og en Jødinde ikke var forbudt. Der var altsaa slet ikke Tale om nogen upassende Opførsel fra en Præsts Side, og Henriette optraadte ikke under Vidneforhøret.

Den af Pastor Holtzførster givne Oplysning viste sig ved Eftersyn af Vielsesprotokollen for Frederiksberg Sogn at være rigtig. Den 26' Juni 1804 — Dagen efter Datteren Johanna Magdalenas Fødsel! — er her tilført:

»Copulerede ved Kongebrev: Vintappersvend Christian Henrich Bøtke (!) og Jomfru Henriette Hartvig Amsterdam af den jødiske Nation. At ingen af ovenskrevne Personer have tilforn været i nogen ægteskabelig Forbindelse, samt at intet er lovstridigt eller hinderligt imod deres forehavende Ægteskab, ligesom ogsaa, at Hr. Christian Henrich Bøtke bekiender sig til den katholske Religion, og Jomfru Henriette Hartvig Amsterdam til den jødiske, det bevidnes herved af underskrevne.

som Forlover for Ungkarl
Hr. Christian Henrich Bøtke
C. E. Damen
boende paa Østergade Nr. 16
Wiinhandler.

som Forlover for
Jomfru Henriette Hartvig Amsterdam
L. Hirburger(?)
Bud hos Grosserer Holbech, Kokke-
gade 105.«

Vielsen kan, da Bruden laa i Barselseng, ikke have fundet Sted i Frederiksberg Kirke (eller Sogn), men formentlig i Store Regnegade, hvor Datteren var født, Lysning var ikke sket, Brudefolkene var af forskellig Trosbekendelse, og Brudgommen blev ikke viet under sit rette Navn, saa Pastor *Liebenberg* — senere kgl. Confessionarius og Slotspræst — havde adskilligt paa Samvittigheden; nogle Dage efter indgav han da ogsaa Andragende til Cancelliet om Corroboration af det skete. I denne Anledning tilskrev Cancelliet Kjøbenhavns Magistrat om at indhente en Erklæring fra den saakaldte Bøtger om Brudens Forhold, hun var jo umyndig, og Samtykke fra Forældrene forelaa ikke. Magistraten kunde ikke finde ham og efterlyste ham,¹⁷ men først d. 1' October dukkede Pætges — om Identiteten kan ikke tvivles — op: han havde nedsat sig som Købmand i Vordingborg og han forklarede overfor Magistraten, at »hans Kones

¹⁷ Herfra havde Pastor Holtzførster sin Viden.

Forældre boede i Friborg med Frankfurt am Main, og han i Vordingborg«, og med den Besked gik Sagen tilbage til Cancelliet, som efter nogle Dages Betænkning d. 11' October 1804 resolverede, at den skulde henlægges, altsaa en stiltiende Godkendelse af det skete!

De nygifte forsvandt altsaa hurtigt fra Kjøbenhavn, dog først efter at Datteren d. 1' Juli 1804 var bleven døbt, og slog sig ned i Vordingborg, hvor Pætges d. 27' August s. A. tog Borgerskab som »Køb- og Handelsmand«. Allerede den 4' Januar 1805 blev han Tingmand her. I Vordingborg fødtes d. 12' November 1805 deres andet Barn, som 15 Dage derefter nøddøbtes med Navnene *Caroline Henriette*, men først fremstilledes d. 1' December 1811 — i Helliggeist Kirke, der fungerede som Sognekirke for Sct. Petri Sogn, idet Petri Kirke de endnu ikke var fuldt restaureret efter Bombardementet 1807 — sammen med den yngre Søster *Marie Christines* Daab. Familien blev hurtigt ked af Provinsen, Forretningen har vel ikke gaaet synderlig godt. Den 11' Juni 1806 opsagde Henriette Pætges paa sin syge Mands Vegne i Vordingborg Købstads Raadstueret Borgerskabet der; men allerede d. 14' Maj havde han indgivet Andragende om at blive Medlem af Vintapperlauget i Kjøbenhavn. Fra dette Andragende med tilhørende Bilag stammer de ovenfor givne Oplysninger om hans Uddannelse og hans Arbejdsaar i Hovedstaden. Han løste sit københavnske Borgerskab d. 16' Juni 1806 og blev d. 18' s. M. optaget i Vintapperlauget. Samme Dag, han indgav sit Andragende, meldte han sig til Tjeneste ved Borgervæbningen og blev ansat som »Bombarderer« : Underofficer ved det borgerlige Artilleri. Som Fødested opgives her urigtigt »Cøln am Rhein«. Familien boede først paa Ulfeldtsplads (Graabrødretorv) i Nr. 123, Hj. af Løvstræde, men allerede til April Flyttedag 1807 begyndte dens hyppige Omflytten. Den 11' og 13' April d. A. bekendtgør Vinhandler Christian Pætges¹⁸ »for mine ærede Venner og Bekjendtere, samt andre, der vil forunde mig deres Søgning«, at han er flyttet til Kronprinsessegade 20 (eller 20a).¹⁹ I denne nyopførte (af den bekjendte Tømremester *Hollander*) og meget veludstyrede Ejendom havde Pætges, som det synes, sin Vinhandel og Beboelse i Kælderen, hvis Højde over Jorden var 3½ Alen, og hvor alle Skillevæggene var Grundmur; men her endte ogsaa hans korte Løbebane som Vinhandler. Ved Bombardementet 2'—5' September 1807 blev Ejendommen truffet af Bomber. Skaden paa selve Ejendommen, der kort forinden var ansat til en Forsikringsværdi af 41.700 Rdlr. — Møntværdien var alt da falden stærkt, et Aar

¹⁸ Adresseavisen Nr. 152 og 154.

¹⁹ Det senere Ahlefeldtske Palæ, nu Rosenpalæet.

før lød Taxeringen paa 36.100 Rdlr. —, blev senere ansat til 577 Rdlr.; der er naturligvis ogsaa sket Skade paa rørlige Ting; men saadan Skade dækkedes ikke, den maatte Ejeren bære. I »Et Liv«²⁰ gengives det efter Datterdatterens, Fru Weldings Optegnelser, at »et af Pætges etableret Vinlager i Dronningens Tvergade blev ødelagt under Bombardementet i 1807, hvor Bomberne slukkedes i hans Vinfade, medens hans Hustru og to Børn var flyttede over i Kongens Have«. Naar Dronningens Tvergade rettes til Kronprinsessegade — en forstaaelig Fejltagelse, de to Gader ligger jo nær ved hinanden —, maa Fortællingen kunne accepteres, dog var der paa dette Tidspunkt 3 Børn, det yngste knap ½ Aar gl.. Pætges selv var ikke i Hjemmet, idet han som borgerlig Artillerist gjorde Tjeneste paa Volden.²¹ I Vejviseren for 1809 anføres Vinhandler C. H. Pætges som boende Østergade 21, hvor han derfor maa være flyttet ind en Gang i 1808, og for 1810 Store Kjøbmagergade 8, d. e. Hjørnet af Klareboderne. Saa opgiver han Vinhandlernavnet, dog uden at slettes af Lauget, hvor han forresten aldrig ses at have givet Møde, og i 1811 finder man ham boende paa Nørrebro i Ejendommen Nr. 29: Lille Ravnsborg med Stillingen Tracteur. Lille Ravnsborg laa omtrent ved nuværende Solitudevej og er paa Grundlag af en Vurderingsforretning beskrevet i Nationaltidende for 28^e August 1924 (Aftenudgaven) af Forfatteren Carl C. Christensen.²² Her fødtes Ægtefællernes tre yngste Børn, Døtrene *Marie Christine*, *Johanne Louise* og *Regine Amalie*. For at trække Gæster til Huse foranstaltedes der Dans i Lokalerne, der annonceres,²³ at der hver Søndag og Mandag 6—10½ var Musik til Dans »alene til Fornøjelse for anstændige og honette Borgerfolk og deres Børn«; Virksomheden holdtes gaende til 25^e Maj 1814, da Familien flyttede til det noget tarveligere Nr. 43 paa Nørrebro (paa Fælledvejen), hvor der fortsattes paa samme Maade, men uden videre Held, og det følgende Aar opgaves Forretningen helt,²⁴ og Madam Pætges, der tillige havde holdt Spisehus for Officererne ved 2^e jydsk Regiment, som i 1816 blev forlagt til Aalborg, rejste da med alle Børnene derop for at lave Mad til Officererne, medens Pætges indtil videre skulde forblive i Kjøbenhavn, hvor han synes at have faaet

²⁰ I. S. 515.

²¹ Han stod i Borgervæbningen indtil 21^e December 1811. Under denne Dato er der tilført Parol-Journalen følgende: »Bomb. af 1. Comp. Johan(!) Hinr. Pætges udslettes formedelst Ansættelse ved Brandcorpset«. I dette Corps' Arkiv (Stadsarkivet) er der dog intet fundet herom. Det har mulig sin Grund i, at Pætges flyttede ud paa Nørrebro, altsaa udenfor Porten.

²² Jeg er denne Forfatter Tak skyldig for adskillige nyttige Vink.

²³ Adresseavisen 3^e Juni 1813.

²⁴ Pætges havde flere Gange søgt om Tilladelse til at afholde Maskerader, men fik Afslag, se Nystrom: Forlystelser V, 209.

Arbejde i sit gamle Fag. I 1817 skal han dog have været paa Besøg i sin Fødeby, Honnef.²⁵ Fortællingen om, at han paa Hjemrejsen (fra Honnef til Aalborg!) skulde være strandet og alene have reddet Livet, synes dog noget apokryf, den er vel et Udslag af hans livlige Fantasi, hvis den ikke skal dække over, at han har forbrugt den hævede Arv. Af Familiebegivenheder kan noteres, at den ældste Datter Johanna Magdalena blev confirmeret i Budolphi Kirke d. 4' October 1818. 1820 forlagdes Regimentet atter til Hovedstaden, hvorved Grundlaget for den Aalborgske Existens svandt, og Pætges'erne fulgte med; i Vejviseren for 1821 findes da ogsaa Tracteur Pætges boende i Nr. 121 i Ulkegade (den senere Holmensgade), Hjørnet af Vingaardsstræde, samme Ejendom, som Familien atter flyttede ind i 8 Aar senere. Det var herfra, at de to Pigebørn: Johanne Louise og Regine Amalie fik den første Forbindelse med det Kgl. Theater ved at komme paa Danse-skolen.²⁶ Idelig Flytning viser, at Tracteurvirksomheden ikke gik godt. Vejviseren 1822 har Pætges boende Christianshavns Brogade Nr. 20. Det var her, Smaapigerne dansede paa Billardet.²⁷ Medens Lokalet i Ulkegade laa i Stuen,²⁸ maa Beværtningen i Brogade have været en Kælderbeværtning. En Beskrivelse til Prioritetsefterretning af Ejendommen af 21' April 1829 viser nemlig, at Stueetagen har været alt for flot udstyret til, at en lille Beværtning kan tænkes at have holdt til Huse der, medens Kælderlokalerne noget summarisk beskrives saaledes: »en Kælder, 1 Fag, Bryst- og Pillepanel, dels panellerede, dels hvide Vægge, gibset Loft, og en Kælder, 2 Fag, Vægge og Loft som foran, en 2 Etagers Vindovn med Rør, en Forstue, 1 Fag, som er Opgang med dobbelte indvendige Glasdøre og udvendige Fyllingsdøre, hvide Vægge, gibset Loft, bag Forstuen et Kjøkken med Fyrsted, Anretterbord, Hylde og Rækker, til Gaarden en Kjælder, 2 Fag, Væggene beklædte med Brædder, gibset Loft, en Bilæggerovn«. Som det vil ses, et passende Lokale for den vist ret tarvelige Tracteurvirksomhed; i det hele faar man ved en Gennemgang af Vurderingsforretningerne over de Ejendomme, hvori Familien holdt til, Indtryk af, at det var Kældereren, der lejedes af den. Saaledes Matr. Nr. 40 af Rosenborg Kvarter Hj. af Springgade og Mønter-

²⁵ I S. 513.

²⁶ Hos Aumont og Collin: Det Danske Nationaltheater 1748—1889 3' Afsnit S. 36 anføres Regina som Elev 1821 — 7 Aar gl. — med Afsked 1829.

²⁷ I. S. 13.

²⁸ Det var formentlig den samme Lejlighed, som Pætges — og Enke — beboede fra 1828 til 1861; en Annonce i Adresseavisen for 17' October 1828 har vel Nr. 121—I, men herved maa forstaaes 1' Etage, d. e. Stuen; af Folketællingslisterne fremgaar ogsaa, at dette var Tilfældet.

gade, nu Pilestræde 52,²⁹ hvor man ved at sammenholde Beskrivelsen af Kælderetagen og 1' Etage, ikke kan være i Tvivl om, at det er Kælderen, der har været benyttet til Beværtning, og det samme har dog vist — trods Annonce i Adresseavisen, se nedenfor — været Tilfældet med det næste Lokale: Hvælvingen Nr. 98, som skulde betegne Lavpunktet i Familiens Tilværelse, og hvortil Fru Heiberg henlægger Episoden med Executionsforretningen.³⁰ I hvert Fald i August 1824 synes Familien at have haft Lokale her, om der end er nogen Uklarhed paa Grund af det evige Flytteri; ifølge Vejviseren for 1824 boede den nemlig i Nr. 124 i Pilestræde — og det var i Stueetagen —, endnu d. 10' April var dette Tilfældet, jfr. nedenfor, og i Vejviseren for 1825 og følgende Aar nævnes atter Nr. 124 i Pilestræde. Den ovenfor berørte Episode forefaldt imidlertid ikke i Hvælvingen, men i Pilestræde, som følgende viser:³¹

»Aar 1824 den 10' April Efterm. Kl. 4½ har underskrevne Assistent Karup, paa Rettens og Underfoged, Hr. Kancellisecretair Homanns Vegne efter Forlangende af Commissionair Berggreen været ham følgagtig med Vidnerne Rosenkilde og Rosendahl i Stuen i Huset Nr. 124 i Pilestræde, hvor for Traktør Pætges Kone, da hun opgav, at han ei var hjemme, blev bekiendgjort det af ham i Kbh.s Gjeldscomm. d. 3' April forrige (Aar) indgaaede Forlig og den Requirenten derpaa u. 1' Novbr. s. A. meddelte Transport, hvorunder Compartmentinden blev tilspurgt, om hun vidste, om hendes Mand havde gjort Udveje til at betale de derefter skyldige 11 Rdlr. Sedler og denne Forretnings Gebyr 1 Rdr. 93 Sk. — Hun svarede, at hun vidste, at hendes Mand havde den 24' Juni f. A. villet betale de efter det fornævnte Forlig da forfaldne 5½ Rdlr. til en liden Dreng, som Capitain Bang havde sendt med en Regning over de fulde paaklagede 11 Rdlr., men at Drengen ikke var i Besiddelse af det indgaaede Forlig, hvorpaa, efter Compartmentindens Mening, Afdraget burde afskrives, holdt hendes Mand det tilbage. Nogen Tid efter indfandt Capt. Bang sig selv hos hendes Mand, der da bad ham om Udsættelse med Betalingen. I denne Anl. udlod Capt. Bang sig med, han nu ikke havde videre at gøre med den ommeldte Fordring, da den var overdraget en anden. Requ.en benægtede det fra Requ.s Kones Side under Forretningen tilførte. Requ.s Kone erklærede forøvrigt, at hun var vis paa, at hendes Mand, hvis han var tilstede, ikke vilde kunne betale de under Forr.en ommeldte Summer, da han befinder sig i meget trængende Omst.heder, hvortil hun endnu føjer, at deres tilstedeværende Gods er Pantsat, men til hvem, kan hun ej angive. Req.en benægtede, at de her beroende Ting ere pantsatte, og paastod han nu saa mange af dem belagte med Execution og Udlæg, som

²⁹ Vejviser 1822, Brandforsikrings-Vurdering i Sj. L. A.

³⁰ I. S. 30.

³¹ L. O. s. Hof- og Stadsrets Fogedprotokol Nr. 36, S. 260 ff. — Det bemærkes, at samtlige Fogedprotokoller for 1824—28 er gennemgaaede, men der er kun fundet dette ene Tilfælde af Execution hos Pætges. Det vil ogsaa ses, at Affairen ikke har været af saa stor Betydning, som Fru Heiberg til lægger den; men derfor kan den jo godt have været Draaben, der har faaet Bægeret til at flyde over, saa at Henriette har taget Styret. Og Sagens Gang synes betegnende for hende.

udfordres til Dækning af 12 Rdr. 93 Sk. Sedler og Tegn, i hv. Henseende han paaviste flg. Ting, hvilke blev vurderede saal:

1. to ovale Spejle i Mahogny-Rammer	4 Rdl.
2. en Dragkiste af Fyr	4 »
3. et beskadiget Lommeuhr i en Sølvkasse, hvorved et grønt Baand med en Uhrnøgle	3 »
4. en Kobber Bouillons Kjedel	1 » 93 Sk.

Da saavidt var passeret, opgav Debtors Kone, at den beskrevne Dragkiste tilhører Jomfru *Sophie Svane*, der tjener hos Kammerraad Drewsens Broder paa Aggershvile. I Henseende t. Uhret tilkjendegav Deb.s Kone, at det tilhørte den af hendes Sønner, der er i Lære hos Oberstl. og Viinhandler *Wegeners*.³¹ Req.en benægtede, at noget af det Beskrevne til hører andre end Skyldneren, i hvis Besiddelse er forefundet. For Deb.s Kone blev der nu under Forbehold af Enhvers lovlige Ret antegnet Rettens Execution og Udlæg udi det Beskrevne og Vurderede. Nu betalte Deb.s Kone fire Rdlr. Sedler, hvilke Req.en modtog. Deb.s Kone lovede nu, at Resten af nærværende ForretningsGjenstand 8 Rdlr. 93 Sk. skal blive betalt d. 1° Juni d. A.. Hermed var Req.en tilfreds, lod det Udlagte forblive her og begjærede Forr.en udsat til videre. Thi blev Forr.en til videre udsat. dus. Em. Kl. 6.

Karup. Berggreen. Rosenkilde. Rosendahl.«

Som i Barnedaabssagen er ogsaa her Fantasien løbet løbsk: men nu er det Datterens, som omdanner og forstørrer de næsten 40 Aar gamle Indtryk. Forstaaeligt er det dog, at denne Hændelse har grebet stærkt ind i det tolvaarige Pigebarns følsomme Sind. Naar man staar udenfor, kan man ikke andet end more sig over Madam Pætges, der trækker Sagen ud saa længe, hun kan, og tilsidst af Kjolelommen fremtryller 4 Rigsdalersedler, hvormed Forholdet klares, idet hun holder Pætges udenfor. Og mon der ikke under de 1½ Times Forhandling er faldet et lille Traktement?

Som ovenfor antydet boede Familien i hvert Fald i August 1824 i Hvælvingen Nr. 98, Hj. af Lille Kirkestræde,³² thi d. 20° findes i Adresseavisen følgende Annonce:

»Hos Tracteur Pætges kan nu igien erholdes, hver Løverdag og Onsdag fra om Middagen Kl. 12 til Aften Kl. 10 de saa meget søgte Blod- og Risen-gryns-Pølser, ligeledes Ædike- og Lage-Agurker, saa vel i som ude af Huset, i Hvælvingen Nr. 98 i Stuen.«

Trods Slutningsordet »Stuen« er det dog ikke usandsynligt, at Beværtningen i Virkeligheden har været i Kælderen; det synes nemlig, som om denne var det eneste af Ejendommen, der lejedes ud. Iøvrigt kunde Formen af Annoncen tyde paa, at det er en ældre Virksomhed, der paany sættes i Gang, maaske forstod man dog

³¹ Det var den senere kgl. Skuespiller J. A. P.

³² Hvis det er rigtigt, at den ældste Datter Johanna Magdalenas Vielse med Copist *Kett*, der fandt Sted d. 31° Maj 1824 i Holmens Kirke, skete, mens Familien boede i Hvælvingen (I. S. 245), er Flytningen dertil fra Pilestræde vel sket ved April Flyttedag 1824; Sønnen *Joseph Friderich* blev confirmeret d. 11° April 1824 i Sct. Petri Kirke fra Pilestræde 124.

ogsaa i de Tider Reklamens Kunst. Fra Hvælvingen gik Vejen tilbage til Pilestræde Nr. 124,³³ og nu maa Henriette Pætges for Alvor have Styret; der flyttedes kun een Gang, i 1828, til Holmensgade 121, hvor begge Ægtefæller havde deres sidste Bolig. Et Vidnesbyrd om Forretningens Fremgang i disse Aar er den stadige og udvidede Annoncering, Varekredsen bliver større, og der sælges ogsaa om Søndagen. Og omtrent samtidig er hun begyndt med om Sommeren at holde Telt paa Dyrehavsbakken. Den 7' Aug. 1828 findes følgende Avertissement i Adresseavisen:

Spiseseddel.

At min, formedelst Ophold i Dyrehaugen, standsede Restaurant atter, ligesom forhen nu fortsættes, er jeg saa fri at tilkiendegive. Saaledes kan idag (Løverdage) fra Kl. 12 Middag til 10 Aften erholdes udmærket godt tillavet forløren Skildpadde, Beufsteg, Beuf a la Mode, Marvbudding med Kirsebær-sous og flere Retter varm Mad, Pressesyfte, m. m., saavel i som udenfor Huset, — saltet Kjød og de velbekjendte Rullepølser, røget Oxebryst og røget Oxetunge pundevis, Lagegurker osv. i Pilestræde 124.

C. H. Pætges.

Teltet slog Madam Pætges op i mange Aar hver Sommer; i »Almindeligt Skov- og Dyrehavsblad« 1842 Nr. 6 for 17' Juni S. 44, med tilhørende Kort over Jægersborg Dyrehavsbakke oplyses: Ved Opgangen til selve Bakken laa og ligger en stor grøn Plæne, langs med hvilken der i 1842 var en Række paa 17 Telte; Nr. 4 fra Stranden var Md. Pætges's, det næste var Polititeltet. Det er lidet rimeligt, som det synes antydtes hos Nystrøm i Offentlige Forlystelser i Frederik den Sjettes Tid: Kildeforlystelser i Dyrehaven m. m. S. 89—90, at Bekendtskabet med den der nævnte Jødepige, Datteren af »Jøden under Træet«, *Michel Levin*, skulde stamme fra Samvær paa Bakken, idet det jo allerede var i 1821, at Pigebørnene kom til Theatret, og saa tidligt har Md. Pætges næppe haft Telt. Desværre er det kun spredt, hvad der i Øjeblikket kan findes i Arkiverne om Teltholderne paa Bakken; naar der er Tale om Forlængelse af Bakketiden, foreligger der dog jævnlig Andragender i Rigsarkivet, under saadanne findes Md. Pætges's Navn 3 Gange, 1' Juli 1842: C. H. Pætges' Enke, 30' Juni 1843: Petkes' Enke og 10' Juni 1846: Pætges Enke, Telteholder; Nr. 1 og 3 ligner hinanden meget og er formentlig skrevet af den samme Haand, men om det er hendes, faar staa hen; efter Fru Heiberg Angivelse lærte hun aldrig at skrive; men det er dog ikke herved udelukket, at hun kunde tegne sit Navn! Senere end 1846 kan hun ikke paavises som Teltholder. Hun har i hvert Fald været ved de 70 og har indskrænket sig til sin Virksomhed i Staden.

³³ Formentlig fra October Flyttedag 1824, d. 10' Oct. d. A. confirmeredes Sønnen *Johan Jacob* i Sct. Petri Kirke fra »Welwung Nr. 98«.

Som ovenanført flyttede Familien fra Hvælvingen tilbage til Pilestræde Nr. 124 (nuv. Nr. 46) i Stuen (1 Etage); disse Lokaler beskrives i en Vurderingsforretning af 2/9 1816 og var i det store og hele uændrede ved næste Forretning, der afholdtes 9/9 1835, de maa betegnes som gode Lokaler, men naturligvis var Familienlivet nær paa Bevrtingen. Herfra konfirmeredes Søstrene Johanne Louise og Regine Amalie den 5/10 1828 i Trinitatis Kirke; og her lykskede Fru *Gyllembourg* og *Johan Ludvig Heiberg*.³⁴ Straks efter — Oktober Flyttedag — drog Familien til Holmsgade 121, nuv. Nr. 23. Ejendommen er nu fuldstændig borte, falden for Bremerholms Udvidelse. I de senere Aar, den eksisterede, var den hverken i det ydre eller i det indre, d. v. s. paa Gr. af Beboerne, nogen heldig Ejendom. I den Pætges'ske Tid synes den dog efter Folketllingslisten at have været en rigtig pæn Ejendom med hæderlige Beboere. I 1840 boede saaledes paa 1' Sal en Silke- og Klædehandler *Gyldenfeldt*, og paa 2' Sal Ejerinden Fru *Eva Mller* og en Prsteenke *Gunst*, medens Vinhandler *I. F. Hansen* havde Kælderen, som han ogsaa havde i 1845, hvor foruden Værtinden bl. a. en Skomagermester, en Mbelhandler og en Iglehandler var Beboere. I 1850 var bl. Lejerne Forfatteren, Kopist i Justitsministeriet *F. J. Hansen*,³⁵ som iøvrigt ses at have affattet Listen; paa 1' Sal var da flyttet ind Talmudist *Nathan Simon Kalckar*, hvis Døtre syede Mdepynt, og denne Familie vedblev at bo der hele Perioden. Md. Pætges holdt en eller to Piger til Hjælp i Forretningen; i 1840 og 1845 boede Datteren Regine Amalie hos hende; Lejligheden har været paa 4—5 Værelser foruden Køkken og Spisekammer. I 1829 var af Børnene kgl. Skuespillerinde *J. L. Pætges* hjemme, men 1/1 1830 flyttede Johanne Louise til *Wexhalls*, der boede i umiddelbar Nærhed, Laksegade 203, nu en Del af Landmandsbankens store Bygning paa den nordre Side af Gaden. Sønnen boede derefter endnu hjemme ifølge Vejviseren for 1830, men derefter var de gamle ene, og den 12/11 1834 døde Pætges her. Hans Efterladenskaber var ikke store: de vurderedes ialt — nok noget lavt — til 123 Rd. 3 Mk. og overtoges af Enken for Begravelsesomkostningerne, 84 Rd. og skyldig Husleje. Som Ddsarsag angives Brystsyege: efter hans Datters Antydninger har han — til Tider — været temmelig fordrucken, hvad nok har været medvirkende til hans forholdsvis tidlige Død, 58 Aar gl. Han blev begravet paa Katholsk Assistens Kirkegaard, Gravstedet er forlængst sløjfet. Henriette Pætges, den energiske Opholder af Hjemmet, hvis sympatetiske Træk er gengivet i en

³⁴ I. S. 99. Beretningen i Julius Clausen: Omkring det Heibergske Hus, Kbh. 1934 er ikke korrekt.

³⁵ Se om ham Dansk Biogr. Leks. 2' Udg. Bind IX, pag. 162—63.

Kultegning, udført i 1841 af Portrætmaler J. F. Møller (1797—1871),³⁶ drev som nævnt Forretningen i Holmensgade og Somermervirksomheden paa Dyrehavsbakken videre; hun døde den 14' Januar 1861 i Holmensgade af Bronchitis og blev mærkeligt nok begravet paa den mosaiske Kirkegaard ved Møllegade, skønt hun

efter, hvad Datteren meddeler, ikke synes at have været stærkt knyttet til den mosaiske Menighed; maaske den mangeaarige Husfælle, Talmudisten Kalckar, har haft Indflydelse paa hende i denne Henseende. I 1886 blev til Vedligeholdelse af hendes Gravsted til Mosaisk Trossamfund af Fru Heiberg, det eneste dalevende af Børnene, indbetalt 200 Kr. Gravstedet vil herefter aldrig blive nedlagt. Henriette Pætges' Bo, til Skifteprotokollen bemærkes ikke helt korrekt, at hun hensad i uskiftet Bo efter sin Mand, blev den 15' Januar 1861 overtaget til privat Skifte af de myndige Arvinger ved Underskrift i Skifteprotokollen: *J. Pætges*, Hattemagermester, *Johanne Luise Heiberg*, *J. Pætges*, Skomagermester, *J. A. Pætges*, kgl. Skuespiller, *Johanne Magdalene Matthiesen*. Hvad

³⁶ Der findes, saa vidt vides, intet Portræt af Pætges.

hun efterlod sig, kan ikke oplyses, idet der ikke ses nogensinde af Arvingerne at være givet Indberetning til Skifteretten, ej heller ses der at være sket Indbetaling af Arveafgift.

Om Børnene og deres Efterkommere af Navnet Pætges henvises til efterstaende Stamtavle. Der findes ingen ægte agnatisk Descendens her i Landet.

FAMILIEN PÆTGES.

I' Slægtled.

Christian Heinrich Joseph Pætges, f. 26/2 1777 i Honnef am Rhein, døbt i den romersk katolske Sct. Johannes Baptist Kirke der, Søn af *Jakob P.* og *Johanne Magdalene Quink*. Fasbinder-svend (Vintappersvend) 7/8 1797 i Køln og arbejdede som Svend der og senere i Heidelberg. Kom antagelig i Begyndelsen af 1801 til København, hvor han i nogle Aar arbejdede først hos Vinhandlerne Damen — 2 Brødre —, siden hos Vinhandler Preis. Rejste i Sommeren 1804 til Vordingborg, hvor han den 27/8 s. A. tog Borgerskab som »Kjøb- og Handelsmand«, opsgade den 11/6 1806 dette Borgerskab og løste den 16' s. M. Borgerskab som Vintapper i Kjøbenhavn og optoges den 18' s. M. i Vintapperlauget; ses ikke formelig at være udtraadt af Lauget, men var fra 1811 til sin Død Traktør. Formentlig i 1817 i sin Fødeby Honnef og fra 1817—20 i Aalborg. Død den 12/11 1834 i København i Ejendommen, Hjørnet af Holmensgade og Vingaardsstræde, Matr. Nr. 121 i Holmensgade, og blev den 18' s. M. begravet paa Katholsk Assistens Kirkegaard. Gravstedet forlængst sløjfet. Enken overtog hans Bo, der vurderedes til 123 Rd. 3 Mk., for Begravelsesomkostningerne. G. 26/6 1804 (Frederiksberg) m. *Henriette Hartvig Amsterdam*, f. formentlig mellem 1774—1780 i Friedberg ved Frankfurt a. M. af jødiske Forældre: *Hirsch Moses Amsterdam* (g. 1. G. m. en *Butzbach*, 3 G. m. en *Præger*, Søster til hans 2' Hustru) og 2' Hustru, f. *Præger* (fra Friedberg). Kom vist i 1802 til København med en fra Hamborg tilflyttet jødisk Familie. Forestod i Virkeligheden fra 1824 Traktørvirksomheden i København og tilige om Sommeren paa Dyrehavsbakken, hvor hun kan paavises i hvert Fald fra 1828 og endnu i 1846. Drev efter Mandens Død selvstændig Virksomhed i København i ovennævnte Ejendom, Matr. Nr. 121 i Holmensgade (Gade Nr. 23) lige til sin Død. Hun døde der den 14/1 1861 af Bronchitis og blev den 18' s. M. begravet paa Mosaisk Kirkegaard i Møllegade. Med Skrivelse af 15/2 1886 — 25 Aar efter hendes Død — indbetalte Fru Heiberg, hendes eneste da endnu levende Barn, til Mosaisk Trossamfund 200 Kr., hvorefter Gravstedet stedse vedligeholdes.

2' Slægtled.

Christian Heinrich Joseph Pætges' og Henriette Hartvig Amsterdams Børn.

1. *Johanna Magdalena*, f. 25/6 1804 i København, formentlig i Store Regnegade, døbt 1/7 s. A. (Sct. Nic. S.), død 2/5 1866 i Hummergade i Kbh. af Peritonitis, begr. 9' s. M. (Assistens Helligg.), g. 1' G. 31/5 1824 med Kopist i Rentekammeret *Ludvig Franciscus (Franz Ludevig) Kett*, født 10/3 1797 i København, døbt 12/4 s. A. i det østrigske Gesandtskab (rom. kat.), død 7/2 1833 af Vattersot paa Almindeligt Hospital, hvor han havde ligget fra 10/9 1832, begr. 12' s. M. paa Katholsk Assistens Kirkegaard, Søn af *Franz Kett* (død ca. 1798) og Hustru *Anna*, født *Dreyer* (født ca. 1765, død 26/1 1838, gift 2' G. (i 1799) med kgl. Fuldmægtig i Rentekammeret *Philip Friedrich Hane*, født ca. 1769, død 27/5 1844), g. 2' G. 28/8 1835 (Verst) med Hushovmester hos Prins Frederik Carl Christian (Frederik den 7.), senere Slotsforvalter paa Fredensborg Slot *Niels Vilhelm Matthiesen*, født 8/3 1800 i København, døbt 30' s. M., død 15/6 1853 i Fredensborg (Selvmord), begr. 21' s. M. i København, (Helligg. Assist.), Søn af kgl. Rideknægt *Jens Matthiesen* og (*Ane*) *Marie Nielsdatter* (el. *Vilhelmsdatter*). *Johanna Magdalena* var i nogle Aar Oldfrue hos Prins Frederik.

2. *Caroline Henriette*, født 12/11 1805 i Vordingborg, hjemmedøbt den 27' s. M., fremstillet til Daabens Publikation den 1/12 1811 i København Skt. Petri Menighed (Helligg. Kirke). Blev opdraget som Plejedatter i sin Mosters, *Rebekka Hartvigs* og hendes Mands, Gæstgiver i Stubbekjøbing, *Hertz Wulffs* Hjem, arvede disse og drev Foretningen videre. Hun døde ugift den 31/8 1857 i Stubbekjøbing og blev begr. den 5' s. M. Hun testamenterede alle sine Efterladenskaber til sin ovennævnte Søsters og sine tre Brødres Børn.

3. *Johan Anton*, født 6/4 1807 i København, døbt 10/5 s. A. (Petri), død 12/2 1883 i Gentofte, begr. paa Gentofte Kirkegaard. Var først i Vintapperlære, 1822, men gik senere Skuespillervejen og debuterede 21/11 1828 paa det kgl. Teater som Vilhelm i »Intriguen ved Morskabsteatret«. Kgl. Skuespiller Sept. 1834. Optraadte sidste Gang 7/11 1867 som Thompson i »Et Glas Vand«. Afsked s. A. Økonomiinspektør ved Teatret. G. 6/4 1838 (Frederiksberg) med *Juliane Marie Rysslænder*, født 25/11 1813 i København (Trin.), død 17/1 1892 i Gentofte, begr. ssts. Datter af Farversvend, senere Farvermester *Niels R.* og Hustru *Julidne Marie Strøm*. Hun debuterede 11/5 1835 paa det kgl. Teater som Marie i »Fornuftgiftermaalet«, men forlod, skønt hun viste Talent, straks efter Teatret. Sine sidste Aar boede hun paa Vældegaard i Gentofte. Børn, se 3' Slægtled I.

4. *Johan Jacob*, født 3/5 1808 i København, døbt 12/6 s. A. (Petri), død 3/4 1871 i Roskilde af Lungebetændelse, begr. 11' s. M. ssts. Lærte Hattemagerprofessionen i København og blev Svend i 1828, rejste med Vandrebog, udstedt 31/12 1832 i Helsingør, ses at have været i Norge, vandt 9/12 1840 Borgerskab som Hattemagermester i Roskilde, hvor han boede til sin Død, de sidste Aar tillige som Politibetjent. G. 6/5 1841 (Rosk. Domkirke) med *Karen Marie Bodholt*, født 2/12 1796 i Roskilde, døbt 13' s. M. i Domkirken der, død 8/2 1872 ssts. af Underlivskræft, begr. 13' s. M., Datter af Sadelmager *Jens Sørensen Bodholt* (død 1832) og Hustru *Johanne Jensdatter Wissing* (ca. 1762—1828). Børn, se 3' Slægtled II.

5. *Joseph Fridrich*, født 15/12 1809 i København, døbt 14/1 1810 (Petri). Som Forældre nævnes Vintappersvend Christian Heinrich Petscher(!) og Agnethe(!) f. Hartwig; død 16/5 1876 i Roskilde, (Selvmord), begr. 20' s. M. der. Lærte Skomagerprofessionen i København, og aflagde 29/7 1831 Mesterprøve der og vandt 1/8 1832 Borgerskab som Skomagermester i Roskilde, hvor han virkede til sin Død. Oldermann for Lauget 1840—68. Var tillige Bedemand i Byen, og gik som saadan ved Begravelser i Spidsen for Ligtoget, iført en vid Slængkappe, besat med Fryndser og Kvaste. Han skildres af nulevende, som har kendt ham, som en munter Mand med Skuespillerblod i Aarerne. (Medd. fra Tømrermester L. Weber, Roskilde). G. 1' G. 19/8 1831 (Rosk. Domk.) m. *Caroline Augustine Ivanow*, f. *Kier*, født 29/6 1791 i Roskilde, hjemmedøbt, fremstillet til Daabens Publ. 13/7 s. A. i Domkirken, død 16/7 1850 i Roskilde af Vattersot, begr. 19' s. M. der (G. 1' G. 19/6 1818 m. Skræder *Frederich Conrad Ivanow*, f. ca. 1789, skilte), Datter af Handskemager *Hans Frederich Kier* og Hustru *Marthe*, f. *Nielsen*. G. 2' G. 25/1 1851 i København, (Slotskirken), med *Nielsine Helene Thieme*, født 25/10 1813 i Odense, hjemmedøbt 29' s. M. og fremstillet til Daabens Publ. i Odense Skt. Hans Kirke 29/4 1814, død 30/1 1865 i Roskilde af en organisk Hjertesygdom, begr. 6/6 s. A. der, Datter af Dyrslæge i Odense, senere Stiftsdyrlæge, *Georg August Thieme*, (ca. 1780—1854) og Hustru *Marie Christine*, født *Thrane*, (ca. 1792—1864). G. 3' G. 1866 i Roskilde med Dameskræderinde *Christiane Hvorup*, født 21/7 1822 i Aalborg, død 26/10 1902 i Aalborg af Alderdom, begr. i Roskilde (Graabr.). Børn af 1' og 2' Ægteskab, se 3' Slægtled III.

6. *Marie Christine*, født 25/9 1811 i København, Nørrebro Nr. 29, Lille Ravnsborg, døbt 1/12 s. A. (Petri), død 3/12 s. A. ssts., »af Slag«, begr. 5' s. M. (Petri Assist.).

7. *Johanne Louise*, født 22/11 1812 sammesteds som den foregaende, døbt 1/1 1813 (Petri), død af Alderdomssvaghed 21/12

1890 i København, Gothersgade 160 (Slotsk.), begr. 27/12 s. A. paa Holmens Kirkegaard, gift 31/7 1831 i Slangerup med Digteren *Johan Ludvig Heiberg*, født 14/12 1791 i København, døbt 22/1 1792 i Nikolaj Kirke, død 15/8 1860 paa Bonderup ved Ringsted, begr. 3/9 s. A. paa Holmens Kirkegaard, Søn af Forfatteren *Peter Andreas Heiberg* (1758—1841) og Hustru *Thomasine Buntzen* (1773—1856, skilte 1801, g. 2' G. s. A. med Baron *Carl Frederik Gyllembourg Ehrensvärd*, 1767—1815). Se om disse Dansk Biografisk Leksikon, 2' Udgave, IX 567—576, jfr. ovenstaaende Antegnelser, og 550—567.

8. *Regina Amalia*, f. 25/4 1814, sammesteds som de foregaaende, døbt 29/7 s. A. (Petri), død 17/2 1855 hos Broderen, Hattemagermester P. i Roskilde, af »Krampe«, begr. 22' s. M. der. Elev ved det kgl. Teater 1821 (?), Afsked 1829. Boede i 1840 og 1845 sammen med Moderen.

3' Slægtled.

I. *Johan Anton Pætges' og Juliane Marie Rysslænders Børn:*

1. *Axel Christian Hessel*, født 14/1 1839 i København, døbt (Slotsk.), død 8/8 1909 i København, begr. Gentofte Kirkegaard. Gift 11/11 1866 i Kbh. (Garnison) med *Catharine Marie Rosenløw*, født 11/1 1843 i Kbh., døbt 17/4 s. A. (Petri), død 2/1 1902 i Korsør, begr. paa Gentofte Kirkegaard. Datter af Snedkermester, Kaptajn og Brandmajor *Johann Christian Rosenløw* (1813—1893) og Hustru *Karen Cæcilie Marie, f. Fibecker*. (1822—1904). — 1/4 1855 Landkadet, 1/11 1858 Secondl. i 5' Jægerkorps, 23/4 1861 ved 10' Bataillon, deltog i Krigen 1864, 21/9 1867 Premierløjtnant, 16/5 1877 Kaptajn med 24' Bat., 17/1 1891 Oberstløjtnant af Forstærkningen (34' Bat.), traadte 18/4 1895 udenfor Numer. 21/2 1885 R. af D., 1892—1904 Højstbefalende paa Korsør Søbatteri.

2. *Clara Marie*, født 2/5 1841 i Gentofte, døbt 13/6 s. A. i Gentofte Kirke, død 25/5 1920 paa Frederiksberg af Alderdom, begr. 1/6 s. A. paa Vestre Kirkegaard. Gift 8/8 1867 (Fr.berg) med Politiaassistent, senere Birkedommer *Holger Ludvig Theodor Olrik*, født 15/6 1837 i Helsingør (Skt. Olai), død 29/8 1915 paa Frederiksberg, begr. 3/9 s. A. paa Vestre Kirkegaard. Søn af Etatsraad *Jacob Baden Olrik* (1802—75) og Hustru *Christiane, f. Rosenørn* (1813—1892).

II. *Johann Jacob Pætges' og Karen Marie Bodholts Børn:*

1. *Henriette Johanne Magdalene*, født 25/2 1842 i Roskilde, døbt 8/5 s. A. i Domkirken der, død 14/6 1896 i København af Cholera nostra, begr. 19' s. M. paa Holmens Kirkegaard. Gift 28/12 1860 i Roskilde (Domk.) med Bogbindermester *Andreas*

Hansen, født 1821 i København, død 12/10 1890 i Kbh., begr. 18' s. M. paa Holmens Kirkegaard.

2. *Sophie Amalie*, født 8/1 1845 i Roskilde, døbt 12/5 s. A. i Domkirken der, død 21/3 1914 i Kbh. af Paralysis agitans og Hjertesygdom, begr. 27' s. M. i Roskilde. Lærerinde, ugift.

III. *Joseph Frederik Pætges' Børn med Caroline Augustine Kier (1—2) og Nielsine Helene Thieme (3—4)*:

1. *Marthe Henriette Augustine*, født 10/1 1833 i Roskilde, hjemmedøbt, død 13' s. M. af Krampe, begr. 19' s. M. paa Graabrødre Kirkeg.

2. *Ida Johannè Christiane*, født 13/8 1837 i Roskilde, døbt 3/10 s. A. i Roskilde Domkirke, død 9/3 1928 i Middelfart, begr. i Odense. Gift 2/9 1862 i Odense med Jærnstøber *Emanuel Allerup*, født 3/11 1834 i Odense, død 15/11 1895 der, Søn af Jærnstøber og Maskinfabrikant i Odense *Matthias Peter Allerup* (1799—1858), og Hustru *Else Christine Friederichsdatter Seier*, kaldet *Gjødt* (1796—1881).

3. *Georg Anton Christian*, født 9/5 1852 i Roskilde, døbt 20/6 s. A. i Domkirken, død i Slutningen af 1927 i Amerika. Lærte Smedeprofessionen i Roskilde, rejste 28/2 1873 til Amerika, hvor han giftede sig, og ved sin Død der efterlod 3 Døtre.

4. *Mads Andreas Eduard*, født 27/4 1856 i Roskilde, døbt 18/7 s. A. i Domkirken der, død 19/11 s. A. ssts., begr. der.